برای آشنایی با جریان های فکری معاصر در ایران چه بخوانیم؟

برای علاقه مندان به مباحث تولید علم در ایران پوشیده نیست که تقریباً از یک دهه گذشته تا کنون با پدیده‌ای به نام "جریان شناسی فکری در حوزه علوم انسانی" مواجه شده ایم که در کار بررسی آنچه "جریانهای فکری" خوانده میشود برآمده‌اند. علت این امر یعنی پیدایش جریان شناسی فکری در علوم انسانی را شاید بتوان در اوج گرفتن مباحث علم دینی جستجو کرد. با فوت گرفتن این طرح بحث، آنچه جریانهای فکری یعنی تفکیکیان، فردیدیها، روشنفکران سکولار و دینی، اصحاب فرهنگستان، نوصدرایها و... خوانده میشوند، مواضع مختلفی گرفتند. این مواضع مختلف که برآمده از منابع فکری مختلف آنها است، افقهای متفاوتی را پیشرو میگذارد. در این بین برخی به این صرافت افتادند تا هر یک از این یادوارداشتهای فکری و معرفتی را در بستر تاریخشان تفکیک کرده و به نقاط ضعف و قوتشان و اینکه چه می شود که بعضی چنین فکر میکنند و چنین نسخه‌هایی میدهند بپردازند. این شد که "جریانشناسی فکری در حوزه علوم انسانی" سر برآورد.

به هر ترتیب در این گزارش ما سعی خواهیم کرد سایه‌هایی از آثار مکتوب، چند رسانه‌ای و آثار منتشر شده در فضای مجازی که از سطح قابل قبولی برای ارجاع علمی برخوردارند ارائه نماییم تا علاقه‌مندان و دانشجویانی که مایلند از طریق جریانشناسیها افقهای فکری موثر بر جریان اندیشه و علوم انسانی در ایران معاصر را بخوانند نمایهای هر چند کوچک در دست داشته باشند.

پیش از پرداختن به این آثار ذکر این نکات بسیار لازم مینماید:

آثار این حوزه به علت نوپایی جریان شناسی فکری و انتظاراتی که بر عمل جریان شناسی وارد شده بسیار کم هستند.

وقتی گفته میشود جریان شناسی لزوماً با یک طرح و چارچوب یا روش انجام کار مشخصی مواجه نیستیم. برخیها تنها شامل معرفی تاریخچهای هستند، برخیها تحلیلهایی شبه جامعه شناسی معرفت دارند و برخی ممکن است نقد نقاط ضعف و قدرت معرفتی آن مکتب را هم در بر بگیرند.

این سیاهه شامل معرفی آثار مختلف از جایز جریان ها یا چهره‌ها نیست بلکه معرفی جریان شناسی های انجام شده بر این جریان ها است.

آثاری انتخاب شدند که اعتبار مناسبی داشته باشند. قابل استناد باشند و بتوانند مرجع قابل قبولی را تشکیل دهند. هر چند که مورد نقد باشند اما تولید کننده آنها وزن و اعتبار علمی داشته باشند.

برای مثال شدت فشار گشاد و ظلم سیستم های اقتصادی سرمایه داری و تکاثری بر پیکره اجتماع و میزان اثر آنها در گسترش خرمن و طمع و هواپرستی و گسترش فقر بعنوان زمینه کفر و خروج از مدار پرستش و سیر الی الله... قابل تصور نیست.

گشاد و ظلم بر خانواده‌ها که با سیاست های همگانی و اجرایی و دینوی فرهنگی و اقتصادی در دنیای دنیاپرستی و ماده محوری و غفلت و لذت طلبی و رفاه طلبی و بازتاب می‌دهد. لذا در دنیای سکولار و فردی چه میزان است؟

گشاد و ظلم بر خانواده‌ها که با سیاست